

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАКАЗ

м. Київ

05 01 2021 р.

№ 14

Про затвердження стандарту
вищої освіти за спеціальністю
054 «Соціологія» для другого
(магістерського) рівня вищої освіти

На виконання частини шостої статті 10, підпункту 16 частини першої статті 13 Закону України «Про вищу освіту», підпункту 12 пункту 4 Положення про Міністерство освіти і науки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 року № 630 з урахуванням Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 01 червня 2016 року № 600 (в редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 30 квітня 2020 року № 584),

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити стандарт вищої освіти за спеціальністю 054 «Соціологія» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» для другого (магістерського) рівня вищої освіти, що додається.
2. Установити, що стандарт вищої освіти, затверджений пунктом 1 цього наказу, вводиться в дію з 2021/2022 навчального року.
3. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Вітренка А.

Міністр

Сергій ШКАРЛІЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти
і науки України
05.01.2021 № 14

СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	<u>Другий (магістерський) рівень</u>
СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	<u>МАГІСТР</u>
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	<u>05 «СОЦІАЛЬНІ ТА ПОВЕДІНКОВІ НАУКИ»</u>
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	<u>054 «СОЦІОЛОГІЯ»</u>

Видання офіційне

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Київ
2021**

I. Преамбула

Стандарт вищої освіти України: другий (магістерський) рівень, галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальність 054 «Соціологія».

Затверджено та введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 05.01.2021 №14.

Стандарт розроблено членами підкомісії зі спеціальності 054 «Соціологія» Науково-методичної комісії № 5 з соціальних наук та журналістики сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України:

Чепак Валентина Василівна, доктор соціологічних наук, професор, завідувач кафедри галузевої соціології Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Коваліско Наталія Володимирівна, доктор соціологічних наук, професор, професор кафедри соціології Львівського національного університету імені Івана Франка;

Клименко Олена Юрївна, доктор соціологічних наук, доцент, професор кафедри економіки, підприємництва та соціальних технологій Державного університету телекомунікацій;

Баршацька Галина Юрївна, кандидат соціологічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної роботи Національного університету «Запорізька політехніка»;

Булатевич Микола Михайлович, кандидат соціологічних наук, доцент, доцент кафедри соціології та публічної комунікації національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова;

Сальнікова Світлана Анатоліївна, кандидат соціологічних наук, доцент, доцент кафедри загальної і соціальної психології та соціології Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки;

Слющинський Богдан Васильович, доктор соціологічних наук, професор, завідувач кафедри політології, філософії та соціології Маріупольського державного університету;

Сокурянська Людмила Георгіївна, доктор соціологічних наук, професор, завідувач кафедри соціології Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна;

Яковлев Денис Вікторович, доктор політичних наук, професор, декан факультету психології, політології та соціології Національного університету «Одеська юридична академія».

Додатково залучені експерти:

Кутуєв Павло Володимирович, доктор соціологічних наук, професор, завідувач кафедри соціології Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Богдан Олена Володимирівна, кандидат соціологічних наук, доцент, доцент кафедри соціології Національного університету «Києво-Могилянська академія»;

Скворець Володимир Олексійович, доктор філософських наук, доцент, завідувач кафедри соціології Запорізького національного університету;

Стандарт розглянуто і схвалено на засіданні підкомісії зі спеціальності 054 «Соціологія» Науково-методичної комісії № 5 з соціальних наук та журналістики Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України.

Стандарт розглянуто на засіданні сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України (протокол від 28.11.2019. р. № 5).

Фахову експертизу проводили:

1. **Головаха Євгеній Іванович**, доктор філософських наук, заступник директора з наукової роботи Інституту соціології НАН України.

2. **Балакірева Ольга Миколаївна**, кандидат соціологічних наук, завідувачка відділу моніторингових досліджень соціально-економічних трансформацій ДУ «Інституту економіки та прогнозування Національної академії наук України», голова правління ГО «Український інститут соціальним досліджень імені О. Яременка».

3. **Щудло Світлана Андріївна**, доктор соціологічних наук, професор, завідувачка кафедри соціології правознавства, соціології та політології Дрогобицького державного педагогічного університету імені І. Франка.

Методичну експертизу проводили:

1. **Власова Інна Володимирівна**, кандидат економічних наук, доцент, п.н.с. відділу економіки вищої освіти Інституту вищої освіти НАПН України;

2. **Таланова Жаннета Василівна**, доктор педагогічних наук, с.н.с., доцент, менеджер з аналітичної роботи Національного Еразмус+ офісу в Україні.

Стандарт розглянуто Федерацією роботодавців України.

Стандарт розглянуто після надходження всіх зауважень та пропозицій та схвалено на засіданні підкомісії зі спеціальності 054 «Соціологія» Науково-методичної комісії № 5 з соціальних наук та журналістики Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України.

Стандарт погоджено рішенням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти протокол від 15.12.2020 р., № 24.

II. Загальна характеристика

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Ступінь вищої освіти	Магістр
Галузь знань	05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність	054 «Соціологія»
Форми навчання	очна (денна, вечірня) / заочна (дистанційна).
Освітня кваліфікація	Магістр соціології за спеціалізацією (вказати спеціалізацію за наявності)
Професійна кваліфікація	
Кваліфікація в дипломі	Ступінь вищої освіти – Магістр Спеціальність – 054 Соціологія Спеціалізація (вказується за наявності)
Опис предметної області	<p><i>Об'єкти вивчення:</i> соціальні відносини та взаємодія; особистість, соціальні групи, спільноти та суспільства; соціальні явища та процеси; громадська думка; культура; соціальні інститути; соціальні структури та нерівності; соціальні зміни та впливи; соціальні проблеми та конфлікти в соціумі на локальному, регіональному, національному та глобальному рівнях.</p> <p><i>Цілі навчання:</i> підготовка фахівців, здатних розв'язувати складні задачі і проблеми соціології дослідницького та/або інноваційного характеру.</p> <p><i>Теоретичний зміст предметної області:</i> соціальні відносини та взаємодія; особистість, соціальні групи та спільноти; соціальні явища та процеси; соціальні практики; соціальні інститути; культура; соціальні структури та нерівності; соціальні зміни та впливи; соціальні проблеми та конфлікти в соціумі, як на національному, так і глобальному рівнях.</p> <p><i>Методи, методика та технології:</i> сучасні методи збору, обробки й аналізу соціологічної інформації, методика діагностики, експертизи та прогнозування, інформаційно-комунікативні технології.</p> <p><i>Інструменти й обладнання:</i> інформаційні системи та програмні продукти, що застосовуються у професійній</p>

	діяльності.
Академічні права випускників	Право здобувати вищу освіту за програмами третього (освітньо-наукового) рівня. Набуття додаткових кваліфікацій у системі післядипломної освіти.
Працевлаштування випускників	Працевлаштування на посадах, пов'язаних з отриманням, обробкою, аналізом та застосуванням соціологічної інформації.

III Вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за освітніми програмами відповідної спеціальності, та їх результатів навчання

Для здобуття освітнього рівня магістр за освітніми програмами спеціальності 054 «Соціологія» можуть вступати особи, що здобули освітній рівень бакалавр.

Програма фахових вступних випробувань для осіб, що здобули попередній рівень вищої освіти за іншими спеціальностями, повинна передбачати перевірку набуття особою компетентностей та результатів навчання, що визначені стандартом вищої освіти зі спеціальності 054 «Соціологія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

IV Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти

Обсяг освітньо-професійної програми магістра на основі ступеня бакалавра становить 90 кредитів ЄКТС.

Обсяг освітньо-наукової програми магістра на основі ступеня бакалавра становить 120 кредитів ЄКТС, з них обсяг дослідницької (наукової) компоненти обов'язково становить не менше 30%.

Мінімум 35% обсягу освітньої програми має бути спрямовано на забезпечення загальних і спеціальних (фахових) компетентностей за спеціальністю, що визначені цим Стандартом.

Мінімальний обсяг кредитів ЄКТС, призначених для практики, – 9 кредитів.

Заклад вищої освіти має право визнати та перезарахувати кредити ЄКТС, отримані за попередньою освітньою програмою підготовки магістра (спеціаліста) за іншою спеціальністю. Максимальний обсяг кредитів ЄКТС, що може бути перезарахований, не може перевищувати 25 % від загального обсягу освітньої програми.

V Перелік компетентностей випускника

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні задачі соціології дослідницького та/або інноваційного характеру
Загальні компетентності	ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

	<p>ЗК02. Здатність працювати автономно.</p> <p>ЗК03. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).</p> <p>ЗК04. Здатність працювати в міжнародному контексті.</p> <p>ЗК05. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт</p> <p>ЗК06. Здатність приймати обґрунтовані рішення.</p>
<p>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності</p>	<p>СК01. Здатність аналізувати соціальні явища і процеси.</p> <p>СК02. Здатність виявляти, діагностувати та інтерпретувати соціальні проблеми українського суспільства та світової спільноти.</p> <p>СК03. Здатність проектувати і виконувати соціологічні дослідження, розробляти й обґрунтовувати їхню методологію.</p> <p>СК04. Здатність збирати та аналізувати емпіричні дані з використанням сучасних методів соціологічних досліджень.</p> <p>СК05. Здатність обговорювати результати соціологічних досліджень та проектів українською та іноземною мовами.</p> <p>СК06. Здатність дотримуватися у своїй діяльності норм професійної етики соціолога та керуватися загальнолюдськими цінностями.</p> <p>СК07. Здатність розробляти та оцінювати соціальні проекти і програми.</p> <p>СК08. Здатність співпрацювати з європейськими та євроатлантичними інституціями.</p> <p>Освітньо-наукова програма</p> <p>СК09. Здатність здійснювати педагогічну та/або науково-педагогічну діяльність у закладах освіти.</p> <p>СК10. Здатність презентувати результати наукових досліджень і готувати наукові доповіді та публікації.</p>

VI Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання

<p>ПР01. Аналізувати соціальні явища і процеси, використовуючи емпіричні дані та сучасні концепції і теорії соціології.</p> <p>ПР02. Здійснювати діагностику та інтерпретацію соціальних проблем українського суспільства та світової спільноти, причини їхнього виникнення та наслідки.</p> <p>ПР03. Розробляти і реалізовувати соціальні та міждисциплінарні проекти з урахуванням соціальних, економічних, правових, екологічних та інших аспектів суспільного життя.</p>
--

ПР04. Застосовувати наукові знання, соціологічні та статистичні методи, цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення для розв'язування складних задач соціології та суміжних галузей знань.

ПР05. Здійснювати пошук, аналізувати та оцінювати необхідну інформацію в науковій літературі, банках даних та інших джерелах.

ПР06. Вільно спілкуватись усно і письмово українською мовою та однією з іноземних мов при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій у сфері соціології та суміжних наук у тому числі в контексті співпраці з європейськими та євроатлантичними інституціями.

ПР07. Вирішувати етичні дилеми відповідно до норм професійної етики соціолога та загальнолюдських цінностей.

ПР08. Зрозуміло і недвозначно доносити знання, власні висновки та аргументацію з питань соціології та суміжних галузей знань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ПР09. Планувати і виконувати наукові дослідження у сфері соціології, аналізувати результати, обґрунтовувати висновки.

Освітньо-наукова програма

ПР10. Викладати соціологічні та суміжні з ними дисципліни в закладах освіти.

ПР11. Узагальнювати результати власних наукових досліджень та презентувати їх у наукових доповідях, публікаціях.

VII Форми атестації здобувачів вищої освіти

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Атестація здобувачів вищої освіти освітньо-наукової та освітньо-професійної програм здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи.
Вимоги до кваліфікаційної роботи	Кваліфікаційна робота має передбачати самостійне розв'язання складної задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері соціології. У кваліфікаційній роботі не повинно бути академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації. Кваліфікаційна робота має бути оприлюднена на офіційному сайті закладу вищої освіти або його підрозділу, або у репозитарії закладу вищої освіти.

VIII Вимоги до створення освітніх програм підготовки за галуззю знань або групою спеціальностей (у стандартах рівня молодшого бакалавра), міждисциплінарних освітньо-наукових програм (у стандартах магістра та доктора філософії)

Для міждисциплінарних освітньо-наукових програм для зазначення спеціальності 054 «Соціологія» в освітній кваліфікації необхідно забезпечити опанування здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти компетентностей: ЗК01, ЗК03, ЗК06, СК02, СК04, СК07, СК08 та результатів навчання: ПР01, ПР02, ПР03, ПР04, ПР06, ПР08, ПР10.

IX Вимоги професійних стандартів (за їх наявності)

X Додаткові вимоги до організації освітнього процесу для освітніх програм з підготовки фахівців для професій, для яких запроваджене додаткове регулювання (за необхідності)

XI Додаткові вимоги до структури освітніх програм, необхідних для доступу до професій, для яких запроваджене додаткове регулювання (за необхідності)

XII Перелік нормативних документів, на яких базується Стандарт вищої освіти

Національні нормативно-правові акти

1. Закон України від 01.07.2014 р. № 1556 VII «Про вищу освіту» [Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145> - 19]
2. Закон України від 05.09.2017 р. «Про освіту» - [Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145> - 19]
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 р. № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» [Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266> - 2015 - п]
4. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» [Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341>- 2011 - п]
5. Національний класифікатор України: «Класифікатор професій» ДК 003:2010ДК 003:2010 [Режим доступу: <http://www.dk003.com>]
6. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти. Затверджені Наказом Міністерства освіти і науки України від 01.06.2017 р. № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 30.04.2020 р. № 584. https://mon.gov.ua/storage/app/media/vyshcha/naukovo-metodychna_rada/2020-metod-rekomendacziyi.docx

Міжнародні документи

1. Стандарти та рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG) // URL: https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2018/10/04_2016_ESG_2015.pdf.
2. EQF 2017 (Європейська рамка кваліфікацій) // URL : <https://ec.europa.eu/ploteus/sites/eac-eqf/files/en.pdf>; <https://ec.europa.eu/ploteus/content/descriptors-page>
3. QF EHEA 2018 (Рамка кваліфікацій ЄПВО) // URL : http://www.ehea.info/Upload/document/ministerial_declarations/EHEAParis2018_Communique_AppendixIII_952778.pdf
4. ISCED (Міжнародна стандартна класифікація освіти, МСКО) 2011 // URL : <http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standard-classification-of-education-isced-2011-en.pdf>.

5. ISCED-F (Міжнародна стандартна класифікація освіти – Галузі, МСКО-Г) 2013 // URL : <http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standard-classification-of-education-fields-of-education-and-training-2013-detailed-field-descriptions-2015-en.pdf>

Генеральний директор директорату
вищої освіти і освіти дорослих

Олег ШАРОВ

Пояснювальна записка

Стандарт вищої освіти містить вимоги до освітніх програм підготовки магістрів за спеціальністю 054 – Соціологія стосовно:

- обсягу кредитів ЄКТС, необхідного для здобуття освітнього ступеня «магістр» зі спеціальності 054 – Соціологія;
- рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за відповідною освітньою програмою, та результатів їх навчання;
- переліку обов’язкових компетентностей випускника;
- нормативного змісту підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованого у термінах результатів навчання;
- форм атестації здобувачів вищої освіти;
- вимог до створення міждисциплінарних освітньо-наукових програм;

Вимоги до компетентностей та результатів навчання узгоджені між собою та відповідають дескрипторам Національної рамки кваліфікацій.

Таблиця 1 демонструє відповідність визначених Стандартом компетентностей та дескрипторів НРК, а таблиця 2 – відповідність результатів навчання та компетентностей. Заклади вищої освіти мають право використовувати власні формулювання спеціальних (фахових) компетентностей і результатів навчання, забезпечуючи при цьому, щоб сукупність вимог освітньої програми повністю охоплювала всі вимоги стандарту.

Заклад вищої освіти самостійно визначає перелік дисциплін, практик та інших видів навчальної діяльності, необхідний для набуття означених Стандартом компетентностей. Наведений в Стандарті перелік компетентностей і результатів навчання не є вичерпним. Заклади вищої освіти при формуванні освітніх програм можуть зазначати додаткові вимоги до компетентностей і результатів навчання. Заклад вищої освіти має право запроваджувати додаткові форми атестації здобувачів вищої освіти.

Працевлаштування

Національний Класифікатор України 2010, розділ 2, професіонали, клас розділу 1
https://hrliga.com/docs/327_KP.htm

224 Професіонали в галузі економіки, соціології, археографії, археології, географії, кримінології та палеографії

2442 Професіонали в галузі археографії, археології, географії, кримінології, палеографії та соціології

2442.1 Наукові співробітники археологія, географія, кримінологія, палеографія, соціологія)

2442.2 Археографи, археологи, географи, кримінологи, палеографи та соціологи

**Матриця відповідності визначених Стандартом компетентностей
/результатів навчання дескрипторам НРК**

Класифікація компетентностей (результатів навчання) за НРК	Знання Зн1 Спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень Зн2 Критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань	Уміння/Навички Ум1 Спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур Ум2 Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі у широких або мультидисциплінарних контекстах Ум3 Здатність розв'язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності	Комунікація К1 Зрозуміле і недвозначне донесення власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема, до осіб, які навчаються К2 Використання іноземних мов у професійній діяльності	Відповідальність і автономія АВ1 Управління робочими або навчальними процесами, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів АВ2 Відповідальність за внесок до професійних знань і практики та/або оцінювання результатів діяльності команд та колективів АВ3 Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії
Загальні компетентності				
ЗК1	Зн1, Зн2	Ум2		АВ1, АВ3
ЗК2		Ум1	К1	АВ3
ЗК3	Зн1		К1, К2	АВ2
ЗК4	Зн1, Зн2	Ум2, Ум3	К1, К2	АВ1
ЗК5	Зн2	Ум2		АВ2
ЗК6	Зн2	Ум3		АВ1, АВ2
Спеціальні (фахові) компетентності				
СК1	Зн1, Зн2	Ум1		
СК2	Зн1, Зн2	Ум1, Ум2,		АВ2
СК3	Зн1, Зн2	Ум1, Ум2,		АВ2
СК4	Зн1	Ум1,	К2	АВ1
СК5	Зн1	Ум1, Ум3	К1, К2	АВ1
СК6	Зн1, Зн2	Ум1		АВ2
СК7		Ум1	К1	АВ2
СК8	Зн1	Ум1	К1, К2	
СК9	Зн1, Зн2	Ум2, Ум3	К1	АВ2, АВ3
СК10	Зн1, Зн2	Ум1, Ум3	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3

Матриця відповідності визначених Стандартом результатів навчання та компетентностей

Результати навчання	Компетентності															
	Інтегральна компетентність															
	Загальні компетентності						Спеціальні (фахові, предметні) компетентності									
	ЗК0 1	ЗК0 2	ЗК0 3	ЗК0 4	ЗК0 5	ЗК0 6	СК 01	СК 02	СК 03	СК 04	СК 05	СК 06	СК 07	СК 08	СК 09	СК1 0
ПР01. Аналізувати соціальні явища і процеси, використовуючи емпіричні дані та сучасні концепції і теорії соціології.	+				+	+	+	+		+					+	
ПР02. Здійснювати діагностику та інтерпретацію соціальних проблем українського суспільства та світової спільноти, причини їхнього виникнення та наслідки.	+	+		+		+		+	+				+	+		
ПР03. Розробляти і реалізовувати соціальні та міждисциплінарні проекти з урахуванням соціальних, економічних, правових, екологічних та інших аспектів суспільного життя.	+		+	+		+	+		+	+		+	+			
ПР04. Застосовувати наукові знання, соціологічні та статистичні методи, цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення для розв'язування складних задач соціології та суміжних галузей знань.		+		+			+	+	+	+		+	+			
ПР05. Здійснювати пошук, аналізувати та оцінювати необхідну інформацію в науковій літературі, банках даних та інших джерелах.	+	+		+	+		+		+				+			
ПР06. Вільно спілкуватись усно і письмово українською мовою та однією з іноземних мов при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій у сфері соціології та суміжних наук у тому числі в контексті співпраці з європейськими та євроатлантичними інституціями			+	+					+		+			+	+	+
ПР07. Вирішувати етичні дилеми відповідно до норм професійної етики соціолога та загальнолюдських цінностей.	+	+	+			+						+		+	+	
ПР08. Зрозуміло і недвозначно доносити знання, власні висновки та аргументацію з питань соціології та суміжних галузей знань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.	+		+			+	+				+	+		+	+	+
ПР09. Планувати і виконувати наукові дослідження у сфері соціології, аналізувати результати, обґрунтовувати висновки.	+	+			+	+	+		+	+			+			
ПР10. Викладати соціологічні та суміжні з ними дисципліни в закладах освіти.			+			+		+			+				+	+
ПР11. Узагальнювати результати власних наукових досліджень та презентувати їх у наукових доповідях, публікаціях	+	+		+	+		+			+	+			+		+

